

NARODNI LIST

Glasilo narodne stranke za Štajersko.

Izbija vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste. — Stane do novega leta 1 K.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Posamezna številka lista stane 10 vinarjev.

Spoštovani bralci Narodnega lista!

Uljudno Vas vabimo, da se naročite na naš list. Stane za celo leto 1907 samo 4 K. One številke, ki so izšle meseca oktobra, novembra in decembra, stanejo skupaj 1 K. Prvi številki po novem letu bomo priložili poštno položnico, s katerimi se lahko vpošlje naročnina. Stopite s tako položnico na Vašo domačo pošto in položite 4 K ali oni, ki dosedajnih številke še niso plačali, za obe leti skupaj 5 K. Nobeden slovenski časopis, ki toliko ponuja, ni tako po ceni kakor „Narodni list“. Še enkrat Vas torej uljudno vabimo na naročbo.

Narodna stranka ob Novem letu.

Božič in Novo leto najdeta letos na Spodnjem Štajerskem nekaj novega: narodno stranko in „Narodni list“. Dozdaj na Spodnjem Štajerskem nismo imeli nikakega zastopstva slovenskega naroda, odslej imamo celo Spodnje Štajersko razdeljeno na 27 okrajev. V vsakem okraju imamo okrajni odbor narodne stranke, obstoječ iz 7 ali več odločnih narodnjakov, ki prihajajo mesečno ali še pogosteje k skupnim sejam. Tam se razgovarjajo o stanju narodne stvari, o potrebah prebivalcev, o stanju društev, nedostatkih v uradih in o nevarnosti za narodno stvar itd. Ti možje imajo na sebi veliko odgovornost, ne samo čast, da so narodni voditelji svojega okraja. Zdaj se ne more več reči, da Slovence vodi le nekoliko prvakov v Celju in v Mariboru. Zdaj se vsak okraj po svojih možeh zastopa. Ti okrajni odbori bodo nekaki govorniki in zagovorniki okrajev v slovenski politiki. Da bodo spojim načelom do zmage pripomogli, bodo se poslužili svojega glasila „Narodnega lista“. Ta list ni lastnina ene ali nekaj malo oseb, lastniki so raztreseni širom cele domovine in se lahko reče, da je lastnik lista ves zavedni narod. Ljudstvo pa odslej ne bode živelo v vsakem okraju samo za sebe, ampak bode vplivalo na celo slovensko politiko. Slovenski Štajerci smo si v narodni stranki osnovali glavni odbor, to je nekak deželni zbor za Spodnje Štajersko. Predsedniki okrajnih odborov bodo poslanci za ta narodni deželni zbor. Ne bode se več moglo reči, da sami celjski doktorji ali sami mariborski duhovniki štajerske Slovence zastopajo in vodijo.

V 27 okrajih Spodnje Štajerske gotovo niso doma samo celjski doktorji in mariborski duhovniki. Narod, izvoli si sam iz sebe može, ki te bodo v narodnih rečeh zastopali! Ker bode glavni odbor narodne stranke imel okoli 40 članov, med temi pa 27 zastopnikov okrajev, ni mogoče da bi vse vodili Celjani ali Mariboržani, nekaj več zastopnikov mora seveda na sedežu glavnega odbora biti, ker je tu glavno delo, za katero treba močij.

Glavni odbor ali parlament narodne stranke mora priti skupaj najmanj vsake tri mesece enkrat, lahko se pa sestane tudi večkrat. Prvikrat ima svojo sejo v nedeljo dne 6. januarja v Celju. Bavit se bode z vprašanjem prihodnjih volitev v državni zbor, posebno bode si izvolil neki urad, ki bode izvršil sklepe glavnega odbora, izvrševalni odbor in razne odseke, za gospodarstvo, za šolstvo itd.

To je gotovo nekaj novega, kaj sta naša letošnji Božič in Novo leto na Štajerskem. Pred nekaj meseci smo pisali, da bi bilo dobro, če bi na Spodnjem Štajerskem kaj takega imeli, zdaj pa to že imamo. Treba le, da bode to zastopstvo dobilo pravo kri in meso, da bode delovalo in dvigalo s tem napredek štajerskih Slovencev. Kdor štajerskim Slovencev dobro hoče, bode o Novem letu izrekel srčno voščilo, naj bi se vse to v prid Slovencev v novem letu izpolnilo, kar se je pred Novim letom s tolikim trudom in žrtvami zasnovalo!

Druga novost, ki je z narodno stranko tesno združena, je nov časnik „Narodni list“. Izhaja komaj tri mesece in vendar je temeljito izpremenil politični položaj na Spodnjem Štajerskem. Eni ga z navdušenjem pozdravljajo, drugi ga trgajo in se čezenj iz sebičnih vzrokov hudujejo. List pa vspeva, čita se v 5 do 6 tisoč izvodih in zmagnuje z novimi mislimi, načrti in dejanji. Z „Narodnim listom“ se je napravila globoka zarez v doseданje narodno življenje in upamo, da bode naša politika vsled zasluge „Narodnega lista“ morala trajno stopiti v druge tiri in sicer v prid narodnemu napredku. Mnogo žrtev je stalo glasilu narodne stranke, prestalo je pa srečno vse ognjene poskušnje ter je danes precej trdno ukoreninjeno v narodu. Naloga vseh štajerskih Slovencev je pa, da z vsemi močmi delujejo, da kal semena tudi krepke korenine požene in napreduje. Časopis izdajati ni šala, to stane ogromno denarja in naši odjemalci si bodo pač v svesti, da naš list ne bi bil niti tedaj pokrit, če bi vsi prejemniki določeno naročnino plačali. Enkrat in za začetek smo radi velike denarne žrtve prinesli, v prihodnje mora stranka sama gledati, da svoje glasilu vzdržuje. Spoznali ste list in prepričani smo, da se ne bode brez vzroka od njega ločili, ampak mu ostali zvesti naročniki, sotrudniki in podporniki. Graja lista naj vas ne moti, saj se graja marsikaj, kar je pa vendar dobro in koristno. „Narodni list“ naj se v novem letu povsod vdomači, da se bode mogel čim dalje bolj razvijati v korist slovenskega naroda. Letošnje številke so bile nek začetek in priprava, v novem letu mora list na tej podlagi orati ledino naprej. Podpirajte „Narodni list“ v drugem letniku, ki se začne s prihodnjim mesecem. Novo leto bodi tudi glasilu narodne stranke srečno in veselo novo leto.

Narodna stranka in šolstvo.

(Poročilo g. Vekoslava Strmška na ustanovnem shodu narodne stranke za Štajersko dne 8. decembra 1906).

1. Šola — pogoj narodnega napredka.

Že zdavno je vsestransko priznana resnica: „Kdor ima šolo, ima oblast“. Vsled tega so se že od nekdanj trudili tako posamezniki, kakor celi stanovi, posebno še pa nekatere politične stranke, da bi dobili šolstvo v svojo oblast in ga tako uredili, kakor bi najbolj prijalo njihovim osebnim in rodbinskim, ozir. stanovskim ali strankarskim koristim. Dolgo časa se je vršil ta boj bolj prikrito pod različnimi pretežami, še le v novejšem času stopil je v javnost kot tak in sedaj je že precej navadno, da označi vsaka politična stranka svoje stališče napram šoli, in smelo trdim, da je ta točka v programu vsake politične stranke med najvažnejšimi, če ne najvažnejša. Naravno in potrebno je toraj, da tudi naša stranka takoj jasno izreče, kaj misli ukreniti glede šole.

Naša narodna stranka je po mojem mnenju in prepričanju združitev vseh še duševno mladih narodnjakov, ki še verujejo v ideale in jih negujejo, narodnjakov, ki verujejo v boljšo bodočnost našega naroda in so pripravljeni za isto žrtvovati svoje duševne, telesne in gmotne sile brez ozira na lastno korist ali škodo. Vsi hočemo delati, vsi narodu pomagati in ga dvigati, a nikdo ne misli iskati pod njenim okriljem osebnega dobička.

V tem oziru smo gotovo najčistejši idealisti in toraj tudi lahko in mirno izjavimo: „Narodna stranka ne bo nikdar izkoriščala šole v strankarske namene“.

Kot stranka samostalno-mislečih, svobodoljubnih rodoljubov bo „Narodna stranka“ pač povsod pospeševala splošno naobrazbo, skrbela bo toraj tudi vselej, da se šolstvo primerno razvija, popolni, a na notranjo uredbo šol, na pouk in učiteljstvo pa ona kot politična stranka ne bo vplivala. Šola ima vzvišeno in pretežavno nalogo ter je nje uspeh odvisen od tolikih činiteljev, da je vsako izkoriščanje iste po političnih strankah pravo prokletstvo za isto in za izobrazbo naroda. Šola naj uči vselej resnico, ona naj vzgaja pravico, pošteno, misleče in delavne ljudi. In kakor je resnica samo ena, tako more biti prava šola samo ena. Kakšna pa bodi ta šola, to naj odločnjejo v to poklicani šolniki.

2. Kaj zahtevamo od šole?

Zato bo „Narodna stranka“ delovala na to, da se šolstvo osamosvoji, da se izroči večšim šolnikom in odvzame političnim uradnikom in drugim, ki o njem ničesar ne razumejo. Na ta način bi se uredile šole edino po pedagogičnih (vzgojnih) načelih, kar je edino prav.

Pri vsem tem pa stavi „Narodna stranka“ dva glavna pogoja:

1. Vse naše šolstvo mora biti urejeno na narodni podlagi,

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

2. Ustanoviti se mora toliko in takih šol, da bo mogel vsak Slovenec dobiti svojemu stanu potrebno naobrazbo na naših domačih šolah.

A. Poseben deželni šolski svet.

V dosego te svrhe zgoditi se pa morajo nekatere važne spremembe. V prvi vrsti se mora ustanoviti za naše slovenske šole posebna deželna šolska oblast, ki bo vodila in urejevala naše šole, kakor je našim razmeram primerno. Sedaj se urejuje šolstvo po celi deželi po enem kopitu, ki je pa mnogo bolj prikladno nemškemu delu dežele, kakor slovenskemu. Naše šolske knjige so sicer slovenske, a se odlikujejo z jako slabim besedilom in so take, da bi na nemško prestavljene čisto lahko služile nemškim šolam. Sedaj se v tem oziru obrača nekaj na bolje, a silno počasi. Dočim smo dobili nove nemške knjige tako-rekoč na mah, kuhajo se naše slovenske čitanke že leta in leta in še ne vemo, kedaj dobimo vse. — To in marsikaj bi že bilo drugače, ko bi upravljal naše šole posebni deželni šolski svet, v katerem pa bi seveda morali odločevati naši ljudje.

B. Slovensko učiteljske za Spodnje Štajersko.

Druga važna zahteva pa je ustanovitev slovenskega učiteljske na Štajerskem.

Sedaj se izobrazuje učiteljstvo skoraj izključno na nemških učiteljskih, kjer se poučuje slovenščina le po nekaj ur na teden. To je našim šolam na veliko škodo. Ko nastopi slovenski učitelj svojo službo, mora podajati otrokom snov v slovenščini, med tem ko si jo je on prisvojil v nemškem jeziku. Kako težavno je to, ve le tisti, ki je to izkusil. Kolikokrat mora stikati in iskati po knjigah, da najde primerne besede in kako nerodno mu gredo iz ust. Nikakor se ni čuditi, če se bojijo nekateri učitelji napisati par slovenskih vrstic za kak časopis ali za kakšno oblastnijo, ko tečejo nemške besede kot olje izpod peresa. S kakšnim veseljem pa naj poučuje tak učitelj slovensko mladino, kako jo naj uči spisja in kako naj podpira narodno vzgojo?!

Slovensko učiteljske na Štajerskem nam je toraj neobhodno potrebno.

C. Ljudska šola.

Temelj vsej naobrazbi ustvarja in polaga takozvana ljudska šola. Ona prevzame otroke od starišev, ona jim mora vzbujati in razvijati duševne sile, mora jim uriti razne zmožnosti in jim mora podati one nauke, ki so vsakemu človeku neobhodno potrebni, da postane koristen član človeške družbe. Ljudska šola je veliki večini našega naroda edino izobrazovališče in je toraj za nas neprecenljive važnosti. Skrbeti moramo toraj, da se take šole ustanavljajo in popolnjujejo povsod, kjer je potrebno, da bo res mogoče vsakomur obiskovati šolo in da ne bodo posamezni razredi prenapolnjeni.

A zahtevali bomo, da prispevate tudi država in dežela k stroškom za šolske stavbe. Ravno stroški za šolske stavbe, ki jih morajo sedaj zmagovati edino-le občine, so krivi, da še nimamo ljudskih šol povsod, kjer jih potrebujemo in da naše ljudstvo ni bolj vneto za šolo.

Država in dežela ste si pridržali vse zakonodajstvo glede ljudske šole, obiskovanje ljudske šole je ravno tako občna državljanska dolžnost, kakor n. pr. vojaščina in bilo bi torej tudi edino prav, če bi se stroški za isto pokrili, kakor se pokrivajo druge državne potrebe.

D. Druge vrste šol.

Kakor za ljudske šole, hoče narodna stranka skrbeti tudi za meščanske in srednje, pa tudi za obrtne, kmetijske in druge stanovske šole.

Sedaj še nimamo nobene slovenske srednje šole, ker slovensko-nemški spodnji gimnaziji v Celju in Mariboru ste nam le v zasmeh. Mi pa hočemo popolne slovenske gimnazije in realke, slovenske meščanske in druge šole, da si bodo mogli naši otroci v svojem maternem jeziku pridobiti potrebno naobrazbo. Le v takih šolah bodo ostali naši dečki zvesti sinovi svojega naroda, le iz takih šol se bode širila prava naobrazba med narodom. Koliko nadebudnih mladeničev nam danes ubijejo in odtujajo nemške srednje šole!

E. Slovensko vseučilišče.

Če sedaj še reče, da bo zahtevala Narodna stranka tudi slovensko vseučilišče v Ljubljani, je to le naravna posledica zgorajšnjih zahtev. Brez vseučilišča narod ne more obstati, ker ono je najvišja šola, največje ognjišče vse znanosti, odkoder se širijo blagodejni žarki na vse strani. Ono nam izobrazuje profesorje za srednje šole, sodnike, advokate, zdravnike itd. Ako hočejo vsi ti svoje službe vestno izpolnjevati, ako hočejo biti dobri prijatelji naroda in ne le njegovi izžemalci in koristolovci, morajo pač temeljito obvladati naš jezik, oni morajo natančno poznati narodno življenje in navade naroda, kratko, njihova naobrazba mora biti skoz in skoz narodna. Kdor toraj pošteno misli z našim narodom, mora priznati, da mu je slovensko vseučilišče prava življenska potreba.

3. Učiteljstvo.

V tesni zvezi s šolstvom je učiteljstvo. Učitelj je duša šole. Narodna stranka bo toraj tudi delovala na to, da dobijo naše šole dovolj dobrih učiteljev. Sedaj se pripeti večkrat, da zapustijo ravno nadarjeni učitelji svoj stan in se posvetijo drugemu poklicu, a splošno se tudi opaža, da starši ne dajo radi svojih dečkov v učiteljske in tako primanjkuje učiteljev vedno bolj. Naši nadzorniki si pomagajo na ta način, da nastavljajo takozvane pomožne učitelje. Pri nas se uporabljajo za to le razni dijaki, ki iz kateregakoli vzroka niso mogli nadaljevati svojih študij in pri tem gg. nadzorniki ne zahtevajo ravno preveč. Poznam n. pr. pomožnega učitelja, ki deluje že tretje leto kot učitelj, a je dovršil samo peti razred gimnazija. Najdejo se pa menda tudi taki, ki niso dospeli niti tako daleč. Manjka jim toraj še mnogo splošne naobrazbe in vsa strokovna usposobljenost, in da taki učitelji ne morejo biti najboljši, to je očitno.

Vzrok pomanjkanju učiteljstva pa tiči v slabih plačah. Ni ga stanu, kjer bi se tako naporeno delo in pri toliki naobrazbi, kakor se zahteva od učiteljstva, plačevalo tako slabo. Vsled teh neprimernih plač živi mnogo učiteljev, posebno onih, ki morajo skrbeti za otroke, v veliki revščini, drugod se pehajo učitelji za postranskim zaslužkom in nekateri prejemale celo Judežev groše od zloglasnega Schulvereina.

Revščina pa zatira navdušenje, ona podkapa značaje in mori veselje do dela. Taki učitelji ne poučujejo z vnetostjo, oni ne morejo vzgajati značajne mladine in je navduševati za vse dobro, plemenito in lepo, ker česar človek sam nima, tudi drugim dati ne more. Narodna stranka se bo torej potegovala z vso vnemo tudi za zboljšanje gmotnega stanja učiteljstva.

S tem bi bila moja naloga pravzaprav končana, a zdi se mi potrebno, da omenim še nekaj. Rekel sem sicer poprej, da se Narodna stranka ne bo vtikala v notranje šolske zadeve, vendar ste dve točki, ki jih ne moremo prezreti, namres: verouk in nemščina.

4. Verouk v ljudski šoli.

Od gotove strani se trdi, da so svobodni-selne stranke brezverske, ki hočejo iztrgati posebno otrokom vero iz srca, ki gonijo verouk iz šole, se bojijo križa itd. Prepričan sem, da bo zadelo tudi nas isto prokletstvo, a gotovo po krivici. Uverjen sem namreč, da lahko izjavim v imenu nas vseh in sploh cele naše stranke: Narodna stranka ne bo nikdar gonila verouka in molitve iz šole. Mi želimo temveč, da se verouk prav pridno in temeljito poučuje, da se goji prava pobožnost in blažijo značaji. In če se bodo naši otroci naučili in navadili izvrševati največjo krščansko zapoved: „Ljubi Boga čez vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe“, bomo stariši dotičnim gospodom katehetom prav od srca hvaležni.

5. Nemščina v ljudski šoli.

V zadnjem času zahtevajo tu in tam stariši in dr. več nemškega pouka v ljudski šoli. Če pa natančneje pregledamo povzročitelje takih klicev, vidimo, da tega ne storijo nikdar dobri narodnjaki. Največkrat so pravi povzročitelji različni

agenti, mašetarji in drugi nemaniči, ki se po krčmah in drugod šopirijo s svojo nemščino ter grajajo učitelje, da oni nočejo učiti nemščine, ker hočejo gospodje pridržati ta blaženi jezik za se. Na lim se jim vsedajo nerazsodni stariši, ki mislijo, da bi se otroci res lahko takoj naučili nemščine in taki, ki bi radi z gospodo kramljali po tuje ter tako pokazali, da so imenitnejši od drugih, potem pridejo še tisti, ki so cesarja služili in še taki, ki imajo mnogo pri sodnji opravi in prošnja se skuje in podpiše.

A poglejmo si stvar iz narodnega in šolskega stališča! Star in resničen je pregovor: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš. A to ne velja samo za nas, ampak tudi za druge narode in vendar ne vidimo pri nobenem drugem narodu, da bi se v ljudski šoli učil še tuj jezik. — Naši ljudje večkrat pravijo: Slovenski že otrok tako zna, naj se v šoli nemški uči. Ja, kaj nemški otrok ne zna nemški in vendar se uči v šoli samo nemški, talijanski samo talijanski, madžarski samo madžarski itd. Bi li ne bilo dobro tudi za te, da bi se učili še enega jezika? A tega ne storijo, ker vedo, da se ne da služiti dvema gospodarjema.

Oni vedo, da ni tisti najboljši gospodar oz. delavec, ki zna govoriti nekaj tujih besed, ampak tisti, ki zna dobro in pravilno misliti in računati, ki zna svoj čas in svoje blago prav obrniti. Oni pa hočejo, da se njihovim otrokom bistri v prvi vrsti um in se jim blaži srce, kar se pa more zgoditi le v maternem jeziku, zato pa nočejo drugega jezika v ljudsko šolo. Če vidimo, da se pri nas nekaterim Nemcem bolje godi, kakor Slovincem, ne smemo tega pripisovati nemščini, temveč njihovi boljši naobrazbi. Oni so pač obiskovali boljše šole. Veliko jim pa pomaga tudi naša stara bolezen, da rajše podpiramo tujca kot domačina. Med domačini pa lahko pogosto vidimo, da pride navadno hitreje na boben domačija enega kmeta, ki se zna dobro po nemško odrezati, kakor onega, ki tega ne ume.

Vsaki dan slišimo tožbe, da so sedaj hudi časi, da se ne da več živeti in gospodariti po stari navadi, vse se izpreminja. Živimo pač naglo in vsak dan nam prinese kaj novega. Nove iznajdbe vplivajo odločno na naše življenje in le, kdor se bo znal s temi iznajdbami pravočasno okoristiti, bo ostal na površini. Prišel je čas, ko bo moral vsakdo, kmet kakor gospod pazljivo brati časopise in knjige, če bo hotel svoje delovanje času primerno urediti. Naše šole morajo toraj sedaj v prvi vrsti gledati na to, da privedo učence tako daleč, da se bodo mogli potem sami izobrazovati, t. j. da bodo mogli knjige in časopise s pridom čitati. To je pa velika in težavna naloga, ki se le tam doseže, kjer je šola v ugodnih odnosajih in kjer se ne trati časa z manje potrebnimi rečmi.

Smelo in odločno trdim, da ne more tega cilja doseči nobena ljudska šola, kjer se pouč u v tujem jeziku. To moje trditev jasno potrjujejo naše „schulvereinske“ šole. Slovenski otroci, ki so jih obiskovali, ne znajo potem ni v slovenskem, ni v nemškem jeziku svojih mislij prav izraziti in ravno tako ne razumejo mislij drugih, njim je toraj pot do lastne nadaljne naobrazbe zaprt.

Ravno tako se godi in se bo godila otrokom na slovenskih šolah, kjer je v najvišjem razredu nemški učni jezik. Oni se bodo pač naučili malo nemški brbrati, a prav razumeli ne bodo nobenega jezika, ker pač tudi mi slovenski učitelji ne znamo čudežev delati.

Bodo pa tem našim otrokom tiste nemške besede res toliko koristile? Sedaj nismo več pod oblastjo nemških grajščinskih valpetov. Oblastnijo morajo z nami uradovati v našem jeziku, kupci in prodajalci pa znajo tudi prav dobro po naše govoriti, če imajo le kaj prida od nas kupiti ali če vidijo naš denar. — Kolikokrat pa so te priučene besede ljudem v kvar? Kolikokrat se posamezniki radi njih napihujejo in se celo odtujijo svojemu narodu? Kolikokrat se ž njimi tudi korenito osmešijo?

Ne glejmo toraj v prvi vrsti na to, da bi se naši otroci naučili v ljudski šoli bogve koliko nemščine, temveč zahtevajmo, da si pridobijo tam kolikor mogoče temeljito splošno naobrazbo, ki jih usposobi, da bodo kdaj značajni, samostalno-

misleči, delavni ljudje in trdni gospodarji. To pa se doseže le s poukom v maternem jeziku.

Nikakor pa ne odklanjamo popolnoma pouka nemščine, ampak se naj ista poučuje na slovenskih šolah od slovenskih učiteljev, v kolikor ni na kvar pouku v ostalih predmetih. Prepričanje prevladuje, da se da v okvirju obstoječega šolskega zakona na slovenskih šolah tudi glede pouka nemščine doseči popolnoma zadovoljive uspehe. A slovensko deco nemškega jezika učiti morajo samo slovenski učitelji, ki obenem vcepljajo deci narodno samozavest in narodni ponos.

Narodna stranka in ljudska šola.

Iz učiteljskih krogov se nam piše: Pod tem naslovom prinaša zadnji „Slovenski Gospodar“ zopet bobneč članek o našem stališču glede nemščine v ljudski šoli. Človek že ne ve, ali ti blagoslovljeni sodrujci in uredniki okoli „Slovenskega Gospodarja“ gonijo to strupeno gonjo iz same nevednosti in nepoznavanja dejanskih razmer ali iz bore hudomušnosti, le da se kakor onemogli levi zaganjajo v narodno stranko. Mesto, da bi bili ti zavijalci resnice narodni stranki hvaležni, da je spravila to pereče in v sedanjih razmerah zelo aktualno vprašanje na dnevni red že z ozirom na njim najbližji okraj mariborski, kjer je obilo res narodnega dela, da se pouk v ljudski šoli uravna v narodnem zmislu, mesto, da bi priskočili na pomoč narodni stranki in ji pomagali, da se vprašanje, ki je zelo praktično političnega pomena, reši današnjim razmeram prirojeno, pa ji mečejo polena pred noge z zavijanjem resnice, z neresničnimi navedbami in s smešenjem s strupenimi članki. Ti ljudje ali ne poznajo ali nečejo poznati sedanjih razmer, dejstva, da v nekaterih krajih na Spodnjem Štajerskem, posebnost v mestih, trgih, večjih kakor tudi v obrtnih, industrijskih in prometnih krajih in njih bližini zahteva ljudstvo ali iz lastnega nagiba ali po pritisku več nemščine. Zavožena je bila dosedanja politična smer, da se v ljudskih šolah ne sme poučevati nemščina. Naši voditelji so vpili: ven z nemščino, ali ljudstvo jo je pa zahtevalo. Lahko trdimo, da ne bi imeli toliko odpadnikov, Štajerčevcev in strupenih šulferajnskih šol na naših rodnih tleh, ko bi bili naši voditelji ubrali drugo taktično smer in bi se kdaj posvetovali o tem perečem vprašanju z našimi narodnimi strokovnjaki, kar je storila narodna stranka takoj, ko je še bila takorekoč v povojih, uvidevši v srečni rešitvi tega vprašanja močno jez prodirajočemu nemškutarstvu. Našteli bi lahko mnogo žalostnih dejstev, ko je ljudstvo zahtevalo, da se njih otroci učijo več nemščine, toda obrniti se do svojih za odpomoč se ni ali upalo iz strahu, da mu ne ustrežejo želji, ali iz nevednosti. Taki ljudje navadno pridejo v roke našim narodnim nasprotnikom, ki pomagajo ljudstvu v tem oziru z vso vnemo. Seveda se sestavi takoj na deželni šolski svet taka prošnja, s koje rešitvijo se zabije žrebelj v smrtno rakev, kamor bi radi naši grobokopi že zdavno položili naš rod. Deželni šolski svet izda seveda z veseljem odlok, da se ima v višjih ali pa v vseh razredih ljudske šole poučevati nemški. Da takim zahtevam ljudstva deželni šolski svet ni nasproten, ampak da z vso naglico ugodi, je povsem umevno. Da je temu tako, se naj „Slovenski Gospodar“ ozre nekoliko po svojem najbližjem okraju mariborskem, kjer so Slovenci sami zakrivili dosti, da je toliko nemških in utrakvišičnih šol. Takim načinom nastane učni jezik nemški v naših slovenskih ljudskih šolah. Deželni šolski svet in nemškutarški okrajni šolski sveti nastavijo na takih šolah nam narodne nasprotnosti učitelje in ponemčevanje in narodna brezbriznost cvete po naših šolah, da boli narodnega Slovenca v sree. Ali tedaj ni bolje takšno stališče, kakor ga zavzema narodna stranka? Ali ni bolje, da poučujemo nemščino naši učitelji? Ali ni bolje, da ohranimo našim otrokom slovensko srce? Ali ni bolje, da se naši otroci priučijo nemščini v slovenski šoli? Poznam šole, naštel bi jih lahko še več, ki ima svojih šolodolžnih slovenskih otrok nad 300 v nemški šoli. Ti otroci so kolikor toliko od zavednih slovenskih staršev — nekaterniki celo načeljujejo našim občinam — ki pa otroke

pošiljajo le zaraditega v nemško šolo, ker mislijo, da se tam priučijo nemškega jezika; seveda po žalostnih izkušnjah dočakajo ravno nasprotno, zakaj otroci ne le da pozabijo še to, kar so se naučili v prejšnjih letih v slovenski šoli, ampak se še raznarodijo. Ali tedaj ni bolje, da damo takim našim ljudem, ki hočejo, da bi njih otroci znali kolikor toliko nemško, priliko in zagotovilo, da se lahko v slovenski šoli priučijo nemščini? In to se v više urejenih ljudskih šolah lahko doseže, čemur pritrjujejo naši najboljši strokovnjaki. Seveda maziljeni mariborski nadvzgojitelji okoli „Slovenskega Gospodarja“ hočejo vedeti tudi v tem oziru več.

Iz političnega sveta.

Kaj je z novo volilno postavo?

Odločitev je padla! Z veliko napetostjo je pričakovalo vse, kar politično misli v Avstriji, kako neki bo izpalo glasovanje glede splošne in enake volilne pravice v gosposki zbornici. Pojasnili smo svojim čitateljem, da je zbornica poslancev sprejela načrt splošne in enake volilne pravice. Govorili smo tudi o tem, kako se je gosposka zbornica, v kateri sede zvečine razni plemenitaši, ustavljala nje uvedbi, ker je videla, da bi s tem padle vsaj deloma predprave raznih stanov. Razjasnili smo, da ostanejo v kljub lepo zvenečemu naslovu „splošna in enaka volilna pravica“ predprave Nemcev v krivico Slovanov, a računali smo kot realna, t. j. z razmerami računajoča stranka, z novim načrtom volilnega reda kot z dejstvom, s katerim se bo konečno tudi gosposka zbornica sprijaznila. In tako se je zgodilo, Z bombami in granatami so grozili gospodje plemenitaši, nazadnje pa so se morali tudi oni ukloniti ljudski volji pod pritiskom javnega mnenja. Dne 22. t. m. je gosposka zbornica v burni, skoro do polnoči trajajoči seji, pri kateri je bilo navzočih 170 članov, z ogromno večino sprejela zakonski načrt o volilni preosnovi. Zdej treba še samo cesarjevega potrjenja in novi volilni red stopi v veljavo.

Volilna preosnova

postane zakon sredi meseca januarja leta 1907

Zakon o starostnem zavarovanju

zasebnih uslužbencev in takšnih v nekaterih javnih službah je dobil cesarjevo potrjenje. Dne 1. januarja 1907 se zakon razglasi in 1. januarja 1909 stopi v veljavo.

Na Moravskem

je postal deželni glavar grof Sterenyi, njegov prvi namestnik dr. Začek, drugi pa dr. pl. Fux.

Črna gora.

Tudi v mali državici slavni Črnogorci se je začelo novo narodno gibanje. Nedavno je v skupščini, t. j. državnem zboru, minister za zunanje zadeve Vukovič obsojal dosedajno politiko Črne Gore, ki se je popolnoma od Rusije ločila in je zahteval, da naj bo Črna Gora vedno v najtesnejši zvezi z Srbijo in Rusijo.

Volitve v rusko dumo

se bodo vršile, kakor razglša poseben carski ukaz, dne 19. februarja 1907.

Štajerske novice.

Veselo in srečno novo leto vsem onim, ki gledajo z zaupanjem na naše delo, srečno in veselo novo leto pa tudi onim, ki stoje danes še nezaupno na strani ali pa sovražno nasproti nam. Mi sovražstva ne poznamo, poznamo samo vzvišeni cilj nesebičnega dela za vsestranski narodni napredek.

Leto 1907 bodi za štajerske Slovence en dan trudopolnega, organiziranega, smotrenega dela!

Prvo zborovanje glavnega odbora narodne stranke za Štajersko. Kakor smo že zadnjič naznanili, snidejo se načelniki vseh 27. okrajnih odborov narodne stranke prvokrat na redno zborovanje v Celju dne 6. januarja. Začetek zborovanja je prilično ob 10. uri. Zborovanje se nadaljuje tudi po obedu. Dnevni red se zaupno naznani. Naprej, narodna stranka!

Z ognjem in mečem! „Slovenski Gospodar“ se je zaklel nas uničiti, če bode mogel. Menimo, da ne bode šlo, ampak bode morebiti „Slovenski Gospodar“ imel zaradi svoje bojevitosti enkrat še hudega mačka. Čujmo, kako nas davi! Uvodni članek „Slov. Gospodarja“ od zadnjega četrtka se rahlo dotakne „Štajerca“, z gorjačo pa udari po „Narodnem listu“, rekoč: „S temi ljudmi mi ne moremo imeti miru“ in sklepa s pozivom k boju zoper nas, mir pa želi ljudem, ki so dobre volje. Naše stališče v zadevi drugega deželnega jezika pomandra v prah in pravi v posebnem članku, da bomo mi s svojim postopanjem dosegli, da čez 50 let na Štajerskem ne bode Slovencev. Prizna sicer, da imamo glede nemških in dvojezičnih šol popolnoma prav, vendar smo pa grobokopi, ako pravimo, naj se slovenski otrok, če že hoče nemški znati, poučuje v tem jeziku od slovenskih učiteljev, ne pa od odpadnikov. Potem v posebni notici obdoljuje pripravljalni odbor narodne stranke, da je njegovo delo za narod, in da so njegove več tisočev zuašajoče žrtve za narodno stvar, zlasti za „Narodni list“ — in narodno stranko — baje sebičnost in koristolovstvo. Kdo se temu ne smeje? Spet v drugem članku s strastjo napada slovensko narodno učiteljstvo, katero je vsa leta strupeno napadal in zoper katero še zdaj hujska ljudstvo in deco. Sad bode že žel! Pa še hujske reči se čitajo v „Gospodarju“, očita nam, da imamo papeža za puntarja, čeravno se to ni pisalo v našem listu. Urednik je le v političnem pregledu kratko omenil boj med cerkvo in državo na Francozkem ter izrekel mnenje, da bode vlada svoje sklepe izvršila, ker ima moč in zaslonbo ljudskega zastopstva na svoji strani. To se pa seveda v „Gospodarjevem“ jeziku in v njegovi poštenosti glasi drugače, to se pravi papeža imeti za puntarja in zato je baje odgovoren dr. Kukovec, ki je čital dotično opazko kakor „Gospodarjev“ urednik šele, ko je bil list tiskan. Pa tako se mora zavijati, kajti to pri ljudstvu vleče. Zbujati sovražstvo zoper slovenske rojake je pa seveda načelo „Gospodarja“, ki na drugi strani želi mir ljudem. Nazadnje pa še skuša v konjiškem okraju ostrašiti naše zaupnike, da bi ne sestavili okrajnega odbora. Toliko se za nas potruji „Slov. Gospodar“ v eni sami številki, kdor ne veruje, da je to v korist složnemu dr. Korošcu in sveti veri, pride v vice!

Dr. Korošec — mož beseda?

Ko je dr. Korošec svoj čas nekaterim mariborskim Slovincem naznanil svojo kandidaturo, obljubil jim je, da bode njegov program edinole program Robičev in Plojev in da bode le to storil, kar se bodejo vsi trije dogovorili. Poslanec Robič je menda vsled tega šel s posebno gorečnostjo za Korošca v volilni boj. Toda Korošec je komaj nekaj dni ostal zvest svojemu programu. Ko je namreč Robič predlagal, naj „Slovenska zveza“ sklene izvajati posledice iz tega, če se bode sprejela določba, da sme le dvetretjinska večina izpremeniti sedanji volilni red, je dr. Korošec glasoval proti predlogu. Za predlog so glasovali Robič, Ploj in Vovšek. A čujte in strmite. „Slovenski Gospodar“, čegar šef je dr. Korošec, pa je v strahu pred volilci prinesel novico in laž, da je dr. Korošec glasoval za Robičev predlog, poslanca Vovška pa je sploh izpustil, kakor da ga vseji ni bilo. In še do danes ta laž ni popravljena. Živela Koroščeva poštenost!

Dra. Korošca sporazumnost s poslancem

Plojem. Torej program dr. Korošca je bil, postopati v vseh javnih slovenskih zadevah dogovorno z Robičem in Plojem. Poslanec Ploj je član načelstva „Zadružne zveze“ celjske, poslanec Korošec pa načelstva ljubljanske „Zadružne zveze“ in tako strasten sovražnik celjske zadružne zveze, da celo plačanega inserata od celjske „Zadružne zveze“ ne sprejme. In to je prijatelj slovenskega kmeta in slovenskega zadružništva na Štajerskem!

Ali imamo uzrokov, z našimi poslanci biti zadovoljni? V Mariboru se je pred kratkim pripetil slučaj, da se je polkovni zdravnik dr. Svaton pri preiskavi ustreljenega dragonca Bernekerja tako „zmotil“, da ni opazil rane na glavi, ki jo je predrla krogla iz revolverja. Poslanci treh različnih klubov so se zavzeli za slučaj, ker je bil Berneker „nemške“ narodnosti. Izposlovali

so, da je bil dr. Svaton koj suspendiran, da teče proti njemu kazenska preiskava in g. Wastian je celo interveniral pri naučnem ministrstvu, da se dr. Svatonu odvzame doktorsko dostojanstvo. Tako postopajo nemški poslanci, če se gre za justično ali zdravniško „zaroto“ v škodo Nemca.

Zdaj pa vprašamo: Kaj so storili slovenski poslanci, združeni v „slovanski zvezi“ v slučaju Franc Bratuša, ki je bil na vislice obsojen, ker je baje svojo še sedaj živečo hčer umoril in svedel? V tem slučaju se je dokazalo, da ptujski sodni zdravniki niso znali razločevati človeških kosti od živalskih kosti. Mislite, da se je kateri izmed teh slovenskih poslancev brigal toliko za stvar, da bi zahteval, naj se vsaj za bodoče navedeni sodni zdravniki ne uporabljajo v sodni praksi? Kaj še? Ta dva zdravnika še sta sedaj izključno sodna zdravnika v Ptuj in našim c. kr. deželnim poslancem niti na misel ne pride, izvajati kake posledice iz Bratuševga in drugih sličnih slučajev; saj se ne upajo ministrom se zameriti; menda imajo drugih „zasebnih“ poslov preveč. Tudi preiskovalni sednik, ki je preiskavo proti zakoncu Bratuša vodil, ni dobil ukora, pač pa je malo potem — avansiral! Pri teh razmerah so pa „Slov. Gospodar“, „Naš dom“ in ljubljanski „Slovenec“ še hudi, če se tem c. kr. državnim poslancem „poslančevanje“ očita.

Narodni svet odklanjajo. Ljubljanski „Slovenec“ v dopisu iz Štajerskega izjavlja, da njegova stranka noče narodnega sveta in da hoče pri državno-zborskih volitvah vseh 7 poslanskih mest za duhovniške kandidate prioriti.

Narodne občine! Leto teče h koncu, prišli so božični in novoletni prazniki, čas, ko se dajejo različni darovi. Tudi naša obrambna društva pričakujejo pri tej priliki od svojih ljubiteljev — zavednih Slovencev — posebnih darov, da bodo boljše vršila svoje važno narodno delo. Tu se spominjamo osobito naše velevažne vseslovenske šolske Ciril-Methodove družbe. Kolikokrat je ista že klicala med drugim tudi slovenske občinske zastope, da jo podpirajo s stalnimi letnimi doneski. Mnogo se jih je že odzvalo, a še veliko več jih je, ki se dosedaj še niso spomnili Cirila in Metoda. Slednje občine kličemo tudi mi, da sedaj, ko bodo sklepale letne račune, določijo majhen dar tudi za našo šolsko družbo! Ciril-Methodova družba je vpeljala narodni kolek, dajte se tega, narodne občine, poslužiti! Sklenite, da se od novega leta kolekujejo vsi naši spisi, kateri romajo k raznim oblastim in drugam, z narodnim kolekom! S tem boste dosegli, da bo vsak, ki dobi tak vaš spis v roke, vedel, s kom ima opraviti, na drugi strani pa bo imela naša družba od tega stalne letne dohodke! Torej, narodne občine, naprej!

Prilagamo današnji številki 1. številko „Zadruge“, glasila Zadružne zveze v Celju. Prva številka tega izvrstnega strokovnjaškega časopisa prinaša vseskozi zanimive gospodarske članke in bo našim spoštovanim bralcem gotovo z berilom ustrezno. Prilagamo tudi en list „Kmetovalca“, kateri vrli časopis kranjske kmetijske družbe vrši s prikladnim letom že 24. leto svojo gospodarsko nalogo. Oba lista priporočamo svojim premožnejšim bralcem — kmetovalcem v naročbo.

„Slovensko delavsko podporno društvo“ priredi v petek, dne 28. t. m. v društvenih prostorih svojima marljivima članoma-pevcema gg. Mahorčiču in Sladiču **odhodnico** ob 8. uri zvečer. Vabimo tem potom vse člane k najštevilnejši udeležbi.

Za Silvestrov večer se vrši zadnja pevska vaja za moški zbor v soboto ob pol deveti uri zvečer.

Nerazdeljeni dopoldanski poduk. Krajni šol. svet za celjsko okolico je naprosil na predlog domačega učiteljskega zbora deželni šolski svet, da upelje na celjski okoliški deški šoli takozvani nerazdeljeni dopoldanski poduk. Ker je ta šolski poduk nekaj novega in bodo ga kmetje gotovo veselili, objavili bomo v prihodnji številki spis o tem predmetu.

Političnega društva „Naprej“ v Celju redni občni zbor se vrši 5. januarja 1907. ob 8. zvečer v prostorih narodne čitalnice.

Čebelarstvo društvo za Spodnje Štajersko ima občni zbor v soboto dne 29. t. m. ob 10. uri v Narodnem domu v Celju.

Čebelarstvo društvo za Celje in okolico imela je 16. t. m. svoj občni zbor v gostilni g. Sameca na Ložnici, pri katerem je predaval g. učitelj Kurbus o čebeli in delu čebelarja po zimi, g. živinozdravnik Volavšek pa je kazal praktično, kako se ima ravnati s panji s premakljivim satovjem. Zbora se je udeležilo ne samo precejšnje število udov, ampak tudi več kmečkih fantov, kateri so z zanimanjem poslušali poučna predavanja. Zadnje dejstvo nas je posebno razveselilo, ker le v mladem kmečkem naraščanju imamo pričakovati modernih čebelariev.

Ker bo treba kmalu prispevek udov poslati društvu v Ljubljano, da dobimo prihodnje leto pravočasno čebelarja in je nabiranje udnine težavno, ker so udi raztrešeni daleč naokrog, prosijo se vsi udi in tisti, ki mislijo pristopiti, naj oddajo udnino ali predsedniku g. Zdolšek, c. k. avskultantu v Celju, ali blagajniku gosp. Samcu gostilničarju na Ložnici, ali pa tajniku g. Kosiju, poštnemu oficijalu v Celju, kateri zadnji se nahaja do konca tega leta na pošti, kjer se ga tem lažje dobi.

Iz Škofjevsi pri Celju. — Pri zadnjem posvetovanju v zadevi uravnave ali regulacije Hudinje smo imeli mi kmetje zopet priložnost videti v komisiji visoke gospode iz Celja in iz Gradca, ki so prišli k nam, da se dogovorijo z zastopniki našega ljudstva v tej nujni zadevi. Nič nimamo proti temu, če so Nemci, to pa smemo zahtevati in tirjati, da nam oblasti pošiljajo ljudi, ki razumejo tudi naš slovenski jezik. Ali pa ni tudi skrajna sramota za oblasti, da nam vsiljuje tako visoko učene gospode, ki ne znajo drugega, ko svojo nemščino! To je vnebojijoča krivica, da zahteva oblast od nas priprostih kmetov, da razumemo kar dva jezika, slovensko in nemško. Pa vsaj lahko tolmačimo — tako smo rekli zadnjič. Res je to precej nedolžno, pa če pomislimo in se vprašamo, zakaj nam pošilja oblast samo take uradnike, ki ne znajo slovensko — nato pač hitro lahko odgovorimo, ker naših slovenskih tukaj ni, ker jih vlada prežene na Kranjsko in v razne zakotne kraje po nemškem Štajerskem, pri nas na Slovenskem pa dobijo službe tujci — Nemci, ki ne razumejo našega jezika in toraj nimajo pravice pri nas služiti in odjedati kruha našim ljudem, ki znajo slovensko in nemško, ki razumejo nas in mi nje. — Toliko smo povedali danes in upamo, da si pametne slovenske občine ne bodo pustile dajati od oblasti takih klofut; takih uradnikov, ki našega jezika ne razumejo, ne maramo — proč žnjimi! Eden, ki je bil zraven.

Narodna čitalnica v Vojniku priredi v nedeljo dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih (v posojilnični hiši) domačo društveno zabavo z raznim sporedom. K obilni udeležbi vabi vse Slovence in Slovenke društveni odbor.

Nova Cerkev pri Celju. Čebelarstvo društvo želi osnovati naši vrli kmetje. V to svrhu bo predaval v nedeljo dne 30. t. m. g. Fran Jurančič o čebelarstvu.

Zaročil se je na Sveti večer gosp. Eduard Kuček z gdč. Fani Senica v Žalcu. Častitamo!

Silvestrov večer „Žalskega Sokola“ se vrši v dvorani gospe Hausenbichler; na vzporedju je predavanje o I. Fügnerju in M. Tyršu; po predavanju domača zabava s šaljivimi nastopi, petjem in godbo. Vstop prost.

Sestavitev okrajnega odbora narodne stranke v Žalcu. V nedeljo, 23. decembra se je za Žalec, Petrovče, Veliko Pirešico, Gotovlje, Griže, Št. Peter sestavil po zanimivem zborovanju okrajni odbor narodne stranke. V predsedstvo je izvoljen g. župan Josip Širca. V Savinski dolini vlada velikansko navdušenje za narodno stranko, kar z veseljem pozdravljamo z nado, da to pomeni najlepšo bodočnost. Sestanka sta se udeležila tudi dr. Kukovec in dr. Božič iz Celja. Naprej, Savinska dolina!

Ogenj je upepelil dne 23. t. m. v Arji vasi pri Žalcu posestniku Jožefu Bredovniku hišo z gospodarskim poslopjem. Nastal je požar vsled ne previdnosti. V nevarnosti je bila cela vas.

Mozirje. V Mozirju so bile 19. t. m. občinske volitve. Stali sta si nasproti dve stranki in je dobila v tretjem razredu večino stranka z imenom katoliška narodnonapredna stranka tržanov, ktera

je, kakor znano, bolj gospodarstvenega nego političnega značaja. Da bi ta stranka mogla biti protinarodna, kakor ji očitajo „Südösterr. Stimmen“, ne moremo verjeti in tudi nimamo vzroka to misliti. Izražamo le željo, da čuva občinski zastop mozirski v vsakem oziru čast tega dičnega slovenskega trga naše narodne Savinske doline.

Šoštanj, 21. dec. Danes se je končala volitev za občino Šoštanj s tem, da se je po posredovanju vlade sprejel kompromis glede delovanja in odbornikov. Županom! je izvoljen tovarnar Hans W. Woschnagg, podžupanom poslanec Ivan Vošnjak.

Poštno novice. S pošte v Mislinjah bo šestkrat v tednu hodil poštni pot v Št. Ilj nad Valdekom, Št. Ilj pod Turjakom, Spodnje in Gornje Douže. — Na Cvenu pri Ljutomeru dobe samostojno pošto. — Poštni pot bo hodil šestkrat v tednu s pošte v Središču v Šalovce in Stari Marof.

V Trbovljah je umrla dne 22. t. m. vrla rodoljubka gospa Marija Goropevšek.

Hrastnik. Vse narodno misleče Hrastničane, okoličane in tudi oddaljene prijatelje vabimo, da se udeležijo zborovanja Ciril in Metodovih društic trboveljskih, ki bo na novega leta ob 4. uri popoldne v prostorih g. Roša v Hrastniku. Vsi so dobrodošli, ki ne morejo pristopiti v podružnico. Pridite, da počastimo g. prvomestnika msgr. Tomo Zupana, ki pride ta dan nalašč iz Gorenjskega! Ob pol 6. zvečer se vrši v telovadnici novega šolskega poslopja božičnica, pri kateri bodo obdarovani oni otročički, ki so bili pri-glašeni za „vrtec“. Tudi k božičnici se vabijo vsi, zlasti tudi stariši, da se bodo radovali s svojimi malimi sinčki in hčerkami.

Nekateri g. trgovci iz Celja so poslali precejšnje zneske za božičnico v Hrastniku. Iskrena jim hvala! Po novem letu se objavijo imena vseh darovalcev!

Bralno društvo za Laški trg in okolico ima svoj 11. redni občni zbor dne 16. januarja 1907. ob 3. uri popoldne v pivnici na Laškem s sledečim sporedom: 1. Poročilo odbora, 2. volitev novega odbora, 3. slučajnosti. — Pred zborovanjem pobirala se bode udnina in sprejemali novi ndje.

Občinski odbor v Rajhenburgu je sklenil v svoji seji dne 17. t. m. enoglasno popolno slovensko uradovanje, za katerega izvršitev je odgovoren župan. Kolekovanje aktov z narodnim kolekom se je z ozirom na gmotno stanje občine za sedaj opustilo. — Umestno bi bilo tudi, da bi občina prosila, oziroma zahtevala od južne železnice dvojezične napise na kolodvoru.

Iz Rajhenburga smo sprejeli daljši dopis o sestavi odbora za okrajno organizacijo. Radi pomanjkanja prostora ga danes ne moremo objaviti. Posnemamo iz njega, da je voljen predsednikom okrajnega odbora vrli in odločni kmetovalec Anton Kunej iz Stolovnika. V celem okraju vlada veliko navdušenje, in narodna stranka si pridobiva dan za dnem novih tal. Odborniki so predsedniku podali roke v sveto obljubo, da hočejo neumorno in neustrašno delovati za narodni napredek. Živeli moške narodne stranke! Naprej!

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima v nedeljo, dne 9. januarja 1907 ob 10. uri dopoldne v šoli na Vidmu svoj občni zbor. Vspored: 1. Odboreje zapisnika zadnjega občnega zborovanja, 2. Društvene zadeve, 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju v preteklem letu, 4. Poročilo blagajničarke o gmotnem stanju društva za leto 1906 in pregled računa, 5. Poročilo učiteljskega zastopnika za brežiški okraj o njegovem delovanju v okrajnem šolskem svetu, 6. Iz šolske prakse, 7. Razni nasveti.

Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Brežice. Vojaško veteransko društvo Brežice in okolica priredi v nedeljo dne 6. prosinca 1907. ob 7. uri zvečer v dvorani „Narodnega doma“ koncert in ples, pri katerem gode vojaška godba c. kr. pošpolka št. 96. iz Karlovca. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Volitve v okrajni zastop brežiški se imajo, kakor poroča „Posavska straža“, v kratkem vršiti. Namestnija je rešila razne pritožbe. Slovenci upajo tokrat na zmago. Okrajno glavarstvo je Sloven-cem po krivici črtalo tri volilce v veleposestvu.

Št. Jur ob južni železnici. Izvrsten užitek smo imeli v nedeljo 16. t. m. v Št. Jurju ob južni železnici. Pevski zbor pod vodstvom neumornega g. učitelja Čulka je izvajal v gostilni pri Nendlu tako krasne ločke, da smo si vsi rekli, da zavidamo Št. Jur za tak zbor in takega pevovodjo. Št. Jurski pevski zbor je zdaj najboljši na slovenskem Štajerskem. Čuditi smo se morali, da udeležba ni bila še bolj številna. Pa ker vodi petje učitelj, je to razumljivo. Gospodje „Gospodarjeve“ struje odvrtaajo ljudstvo od vsega, kar ni na njih zelniku zraslo, če je še tako izvrstno. Gosp. Kveder in gospica Lojzka Kavčičeva sta žela za svoje točke na goslih oz. klavirju burno pohvalo. Plemenite prijateljice in prijatelje slovenske pesmi v narodnem Št. Jurju moremo le pozivati, da vzdržijo ugled svojega zbora zmiraj na dosedanji višini.

Slovenska kmetijska šola v Št. Jurju ob južni železnici je konečno zagotovljena. Deželni odbor je kupil od veleposestnika Franca Pisanca veleposestvo za 50.000 K.

Dramlje. Kakor menda na druge občine, je tudi na našo občino prišel razglas od okrajnega zastopa oziroma c. kr. komisarja v Celju za naročenje modre galice proti peronospori, in letos po taki ceni, kakor še nikdar doslej, namreč po 77 vin. kilogram, ki je stal druga leta le po 54 ali 55 vin. Kdo je temu kriv, da se kar tako cena vzdigne?

Velikodušni so nemški mestni očetje v Slovenski Bistrici. Sklenili so, dajati nemškemu narodnemu svetu za Spodnje Štajersko letne podpore 25 kron.

Zaradi škrlatice so zaprli šole v Slovenski Bistrici.

Kako postopajo vojaški zdravniki? V Mariboru se je nedavno zgodil nečuvčen slučaj. Dragonec Berneker iz Zgor. Avstrijskega je šel dne 3. t. m. kot ordonanca na pošto in je vzdignil tam večjo svoto denarja. Drugo jutro pa ga je našel neki delavec pri koroškem kolodvoru nezavestnega. Prepeljali so ga v vojašnico. Vojaški zdravnik dr. Svaton je spoznal, da je vojak „pijan“, zato ga je dal polivati z vodo in ker ni nič pomagalo, pretepsti z jermeni. Na vojakovi glavi je sicer opazil krvavečo rano, a je rekel, da jo je dobil, ko je v pijanosti padel. Ko se vojak čez dva dni še ni zavedel, so poklicali zdravnika dr. Diewalda. Ta je pa spoznal, da ima Berneker kroglo iz samokresa v glavi. Denarjev, ki jih je na pošti dvignil, tudi ni bilo nikjer. Jasno je bilo, da je bil ustreljen in oropan. Berneker je vsled rane umrl. — Dr. Svaton pa, ki je tako nečloveško in površno postopal z vojakom, je že odpuščen in se je uvedla proti njemu preiskava. — Slučaj je celo javnost silno razburil in je podana v državnem zboru tozadevna interpelacija. — Upamo, da se bodo tudi vojaške oblasti konečno naučile, da morajo z vojniki človeško postopati.

Bralno in pevsko društvo Maribor je priredilo dne 9. t. m. Miklavžev večer v veliki dvorani „Narodnega doma“. Bilo je nepričakovano dosti zabave in lepih prizorov. Predstavljala se je šalo-igra „Boječi Matevž“ ter igrokaz „Gozdni čar na predvečer sv. Miklavža“; kot igralci so nastopili otroci in izvršili vsak svojo vlogo kakor odrasli igralci. — Posebno je razočaral občinstvo sijajen nastop sv. Miklavža v spremstvu in nastop treh vil. Akoravno se je vspored Miklavževega večera pravočasno objavil in so se še razpošiljala posebna vabila, bil je obisk vendar slab. Pogrešali smo mnogo mariborskih Slovencev, posebno nekaj rodbin, ki se sicer pridno udeležujejo nemških prireditvev v kazini in v „Katholischer Gesellenvereinu“ ter zahajajo v nemško gledališče h predstavam, ponižajo se pa le redkokedaj, da obišejo kakšno prireditev narodnega društva v „Narodnem domu“. Žalibog se nahajajo tudi med zavednimi narodnjaki nekateri, ki imajo ob takih prilikah zmiraj druga pota ali se jim pa zdi bolj pošteno posestati v nemških gostilnah. — To je narodna malomarnost in zaslužili bi dotični gospodje oziroma rodbine v resnici, da se jih javno imenuje; seveda bi nastal potem krik in vik, izgovorov se pa tudi ne zmanjka. A prisegamo, da vedno ne bomo prizanašali.

„Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Vuhred in marenberški okraj“ ima svoj izredni občni zbor v nedeljo dne 30. t. m. v Vuhredu v gostilniških prostorih g. Fr. Sgerma p. d. Kajzer, popoldne ob 3. uri. Na dnevnem redu je vprašanje slovenske šole v Marmeku, radi tega vabimo vse zavedne in rodoljubne Slovence celega okraja, da se tega zborovanja gotovo udeležijo! Po zborovanju se vrši ravnatom veselica s tamburanjem in gledališko igro „Trije tički“. Vstopnina k veselici 40 v. Pridite vsi k zborovanju in k veselici in pokažite s tem zopet, kako lepo napreduje v tem okraju narodna zavest!

Javen shod narodne stranke v Rušah. Narodna stranka je naravnost nepričakovano trdna tla dobila v Dravski dolini. V Rušah je bil na Štefanovo javen shod stranke, kateremu so predsedovali gg. Viktor Glaser, Alojzij Glaser in Fran Pahernik in na katerem sta o narodni stranki govorila dr. Kukovec in dr. Božič iz Celja. Sestavil se je okrajni odbor narodne stranke za Ruše in sosedne kraje. Še tó dni se sestavi poseben odbor za Vuhred, Marenberg, Kaplo itd. Podravčani so navdušeni pristaši narodne stranke in izražamo trdno upanje, da bode novo gibanje rodilo obilo blagoslova za Slovence ob nemški meji. Shod v Rušah je bil v kljub visokemu snegu krasno obiskan, celo Sv. Križ nad Mariborom je poslal 6 zastopnikov. Prišli so Vuzeničani, Vuhredčani, Mariborčani itd. Po shodu je bralno društvo priredilo igro „Trije tički“, ki se je prav izvrstno igrala. Ruše bodo sedež tamošnjega odbora stranke. Slava Rušam!

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je nabral v veseli družbi g. Oskar Slemenšek, učitelj na Ranču, 2 kroni.

Sv. Tomaž nad Ormožem. V nedeljo, dne 6. januarja 1907 popoldne se vrši v naši šoli ustanovni shod čebelarkega društva. Čebelarji, pridite polnoštevilno, da si ustanovimo svoje lastno čebelarsko društvo. Združimo se! „V slogi je moč“ — to velja tudi čebelarjem! Znani strokovnjak, g. Jurančič je obljubil nas obiskati, da pomaga našemu društvu na noge.

Sv. Rupert v Slov. gor. Tukajšnji diletantje ponove dne 30. gradna igro „Cvrček“ v prid dijaški kuhinji v Mariboru. Ker je namen tako lep, pridite, prihitite, prijatelji mladine, v velikem številu, da položite tako mal dar domu na oltar.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

V občini Rikarja vas so pri občinskih volitvah dne 18. t. m. zmagali Slovenci v vseh treh razredih.

Kranjsko.

Zadružna tiskarna v Krškem. V „Posavski straži“ čitamo nekako pojasnilo zadružne tiskarne v Krškem zaradi preselitve „Narodnega lista“ v Celje. Da bi ne bilo nespornost, še enkrat omenimo, da se nismo preselili v Celje zaradi nezadovoljnosti s tiskarno v Krškem, ampak iz drugih že večkrat omenjenih vzrokov. Priznati moramo, da se je krška tiskarna izredno potrudila za naš list in se bode narodna stranka za Štajersko gotovo zmiraj spomnila, da je tekla zibelka „Narodnega lista“ v Krškem. Tiskarno našim prijateljem priporočamo.

Gregorčičeve ulice se bodo odslej imenovali po nesmrtnem pesniku dosedanje podaljšane Hilserjeve ulice od Gradišča do Bleiweisove ceste.

Volkovi se klatijo baje po notranjskih gozdih in so napravili že veliko škode med divjačino.

Novo mlekarstvo so osnovali pri Sv. Lovrencu na Dolenjskem.

V javno ljudsko knjižnico spremene čitalniško knjižnico v Kranju.

V Zagorju ob Savi je ponesrečil v rudniku 22 letni premogar Francišek Sovrašek dne 24. t. m. Šel je namesto tovariša na delo, padel več metrov globoko in obležal mrtev.

Primorsko.

Zveza bolniških blagajn v Trstu. Pri občnem zboru dne 23. t. m. so Slovenci in Hrvati propadli s 16 glasovi proti Italijanom združenim s socialnimi demokrati, ki so dobili skupaj 18 glasov.

Na japonski način se je hotel usmrtiti v Trstu 56 letni brivec Anton Gregoretti. Japonski način samomora je takozvani „harakiri“, t. j. prerezanje trebuha. Gregoretti si je res prerezal trebuh in tudi vrat, a nobena rana ni smrtono- nevarna.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu. Za 29. december t. l. so razpisane volitve v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice v Trstu, v kateri zavaruje 5000 podjetnikov iz Kranjske, Primorja in Dalmacije svoje delavstvo. Dasi je med podjetniki 3600 Slovanov in le 1400 Italijanov, je uprava zavoda v laških rokah. Uradniki so sami Italijani. Važna točka našega narodnega programa je vsekakor, da se pridobi ta važna postojanka; zato upamo, da bodo dne 29. decembra slovenski podjetniki in slovenski delavci storili svojo dolžnost. — V Ljubljani se je sestavil iz zastopnikov obeh slovenskih strank poseben odbor, katerega naloga je delati na to, da dobe Slovenci primerno zastopstvo pri upravi zavarovalnice.

LISTEK.

Slike iz vzgoje.

Piše A. P.

3. Dobro naložena glavnic.

(Božična sličica.)
(Konec.)

Bilo je na sveti post zvečer. Mati in otroci so bili v kuhinji okoli štedilnika, v katerem je veselo plapolal ogenj, ki je po kuhinji širil blagodejno toploto. Zunaj je bil mraz in sneg in vsak je hitel, da je prišel v toplo sobo. Otroci so napeto poslušali mater, ki jim je v mraku po večerih, ko so čakali na očeta, rada pripovedovala pravljice. Znala je dosti in kaj lepo pripovedovati. Izdati menda že smem, da ji je gospod učitelj večkrat posodil, ko ga je prosila, kako knjigo, v katerej so bile mične pravljice in pripovedke. Prebrala jih je ter jih potem otrokom potem otrokom pripovedovala o zakletih kraljičinah, o pedenjčloveku — laket braki, o smešnem Pavlihi itd.

Nocoj na božični večer so otroci s posebno pozornostjo poslušali, mama je namreč pripovedovala o božičnem drevesu in detetu Jezusčku, ki baje prinese na božični večer v vsak hram, kjer so pridni otroci, krasno božično drevesce, s cvetjem in svečami okrašeno hojko in lepimi darovi za otroke.

Ko je mati končala, so se živahno razgovarjali o božičnem drevescu in ljubem Jezusčku ter nestrpnost povpraševali, ali bo tudi k njim Jezusček kaj prinesel. Komaj jim je mati odgovarjati utegnila, ker vsak je hotel govoriti. Slednjič reče mati: „Le potrpite, oče morajo priti vsak čas in potem gremo večerjat in po večerji bo prišel Jezusček“.

„Da bi že le skoraj, skoraj prišli ata, tako se že veselim božičnega drevesca,“ vsklikali so otroci drug za drugim.

„Bo meni tudi kaj prinesel Jezusček?“ vprašal je Ladi.

„Bo, bo, seve, če boš priden,“ ga je potolažila mati.

„Meni bo prinesel,“ je dejal sedaj Ladi jako važno in pogledal vse po vrsti, ki so se mu nasmehnili, ter je pritavil.

„Pa Miliki bo prinesel, pa Stanku bo prinesel, pa mami tudi, pa ateku tudi.“

„O seve, mami tudi in ateku tudi“, sta potrdila Milika in Stanko.

„Ladi“, vprašala ga je mati, „ali pa še več križ narediti, ali še več do pet šteti? Kaj? Sicer ne vem, če ti bo Jezusček kaj prinesel.“

„O znam, znam“, se pogumno oglasi Ladi. „Ko bodo atek prišli, bom pokazal, da vem, vse vem.“

Zaslišali so se koraki, težki koraki. Tako so spoznali, da prihajajo oče, ker nikdo ni tako trdno stopal po stopnicah kot oče s svojimi velikimi usnjarskimi črevlji.

Prišel je Zupančič. Veseli so ga pozdravili in Ladi je hitel: „Atek, atek, jaz že znam križ narediti, že znam do pet šteti, pa peti tudi znam tisto pesem, veš tisto „Vrabček potepuh“, z mami, pa z Milico in Stankom smo jo peli. Nocoj pride Jezušček in mi bo nekaj prinesel.“

„Tako?“ vprašajo oče.

„O ja“ nadaljuje Ladi ter pokaže na vsakega s prstom. „Pa vam ata tudi, pa mami tudi, pa Milici bo nekaj prinesel, pa Stanku bo prinesel.“

Vsi so se mu smejali, ko je tako hitel praviti in kazati od enega do drugega.

„Tako, tako“, reče oče ter vesel poljubi Ladeka. „Bo ti prinesel, bo, če le znaš že križ narediti in drugo. Bomo koj videli, če je res.“

„Oče, to imate hlapca“, reče Stanko ter postavi pred ateka velikega lesenega hlapca. Milica pa prinese volneno obutalo, da bi se oče preobul. Vsak dan, ko je prišel oče domov, sta otroka gledala, kako in s čim bi mu ustregla ter sta tekmovala med seboj, kateri bo očetu več pomagal.

Ko se je atek preobul in preoblekel, so večerjali kar v kuhinji kot navadno. Da otrokom nocoj ni posebno dišalo jesti, se lahko razume, ker so imeli polno glavo misli o božičnem drevesu in o Jezuščku, ki jim bo nekaj prinesel. Sobi so bili okrasili z bršljanom, in pomito in pometeno je bilo vse snažno, ker v grdo nečedno stanovanje ne gre Jezušček.

Po večerji reče oče: „No, Ladi, če res znaš, pa pokaži.“

In postavil se je Ladi pred ateka, položil levo roko lepo na prsa, a z desno je delal križ po čelu in nosu, po ustih in prsih dol. Pravi križ še pač to ni bil, a pravemu precej sličen, križ je pa le bil in molil je Ladi važno: „Meni očeta, sv. Duha - amen.“

„Oho Ladi!“ smejali so se oče in vsi drugi tudi. „Kje si pa sina pustil, že spet ne veš, nič ti ne bo Jezušek prinesel.“

Boječje in proseče je pogledal Ladi k mami, kot bi hotel z očmi reči: sedaj mi pomagajte, sedaj mi pomagajte, za božjo voljo, pomagajte mi!

„Oj, ti dete, ti“, ga je pokarala mati, „kolikokrat še ti bom pokazala in povedala. Na čelu se reče „v imenu očeta“, na ustih „in sina“ in na prsih „in sv. Duha, amen.“

Stanko se mu je smejal ter mu od strani kazal: „Vidiš, tu na ustih se reče: „in sina. Veš, na čelu je oče, na ustih sin in na prsih sv. Duh.“

Tudi Milici se je smilil ter je kazala na usta ter pravila Ladeku: Tu ham, tu sin, tu ham, tu sin.“

Pripognila se je mati k Ladeku, ga z levo roko objela, z svojo desnico pa je prijela Ladekovo desnico ter mu delala križ na čelo, na usta in prsa ter mu govorila besede, ki jih je Ladi govoril za njo.

„Zdaj se pa sam križaj“, dejala je mati, „saj si že prej znal, pa si zopet pozabil.“

In Ladi se je prekrižal ter lepo povedal: „Meni očeta in sina in sv. Duha, amen.“

„Zdaj si pač priden“, so ga pohvalili oče in še enkrat se je moral prekrižati in tudi tokrat se mu je posrečilo.

„No, kako pa znaš kaj šteti?“ vprašajo oče. „O to pa znam“, je veselo dejal Ladi ter štel: „Ena, dve, tri, štiri, pet.“

„Ladi, koliko prstov je to?“ vpraša ga mati ter mu pokaže dva prsta.

„To sta dva prsta“, se je odrezal Ladi.

„To je lepo“, ga je pohvalil oče ter mu pokazal 4 prste in ga vprašal: „Koliko jih je pa to?“

To je pa bilo Ladeku preveč in boječje je dejal: „Čakajte, atek, imate tako velike prste, da jih ne morem prešteti, sem držite, da bom preštel.“

Vsi so se mu smejali in oče mu je pomolil roko s 4 prsti bliže. Hitro je preštel Ladi ter veselo vskliknil: „To so 4 prsti.“

Veseli so bili vsi Ladekovih uspehov, najbolj pa Ladi in mati.

„Ladi je skušnjo dobro prestal“, de oče. „kaj pa vidva, Stanko in Milica? Ali že znaš, Stanko, poštevanko s šestimi? Ali že znaš, Milica, brati pri r?“

In oba sta hitela očetu pokazat, da znata. Stanko je brž povedal poštevanko s šestimi, $1 \times 6 = 6$, $2 \times 6 = 12$, itd. Da, še več! Znal je celo že $6 \times 6 = 1$ krat, $6 \times 12 = 2$ krat itd. in tudi šestine je že znal.

„Včeraj smo računili pri 60 in gospod učitelj so me pohvalili, ker sem dobro znal“, pripovedoval je Stanko ter proseče pristavil: „Je-li atek, da se bova sedaj v božičnih počitnicah učila računati pri 70, da se bova učila poštevanko s sedmimi.“

„Da, če boš le ubogal“, je odgovoril oče.

Milica je prišla med tem z začetnico ter rekla: „O znam brati, prav gladko brati, sva prej z mamo trikrat pri r brale.“ In brala je lepo glasno in gladko r.

Med tem, ko se je oče bavil v kuhinji z otroci, je mati tiho smuknila v drugo sobo ter hitro okrasila majhno smrečico, ki jo je kupila za božično drevo, razdelila je darove na mizo pod smreko ter užgala svečice na drevesu. Stopila je v kuhinjo ter dejala: „Otroci, Jezušček je prišel, nekaj je prinesel.“ Vsem so srčica zadržela hrepenenja in vsi so hiteli v drugo sobo, kjer je stalo krasno se bleščeče božično drevesce. Ni bilo veliko, a veselje, ki so ga imeli otroci z drevescem in z darovi, je bilo neizmerno. Ladi je dobil lepega velikega konjička, kakršnega si je že dolgo želel, Milica krasno punčiko, Stanko pa lepo novo zimsko čepico. Tudi na ateka in mamo ni Jezušček pozabil. Mami je prinesel lep zimski robec in nov predpasnik, ateku pa toplo zimsko suknjo. V grofovski palači, kjer so imeli krasnejše drevo in obilnejše darove, menda ni bilo takega neskaljenega veselja, kot je vladalo v tej sobi, v tej siromašnej delavčevji rodbini.

Vesele urice božičnega večera so jim hitro potekle, minila so pa tudi leta hitro. Ker sta Zupančičeva svoje otroke skrbno odgojevala, ker sta vsak novčič dobro porabila za vzgojo otrok, so ti napredovali, da je bilo veselje. Stanko je postal inženir, Ladi pa učitelj. Ker je bila Milica čednostno izobrazena dekle, je dosti ženinov povpraševalo za njo. Omožila se je z nekim pekovskim mojstrom.

Ko so otroci, prišli do svojega kruha, so podpirali svoje stariše, da so jima tako vsaj nekoliko povrnili njihju ljubezen in skrb. Na stare dni se je Zupančičema dobro godilo in vsa srečna sta pestovala Miličine otroke, svoje vnuke. Stari Zupančič je dostikrat zabičeval svojim otrokom in pravil tudi vsem znancem: „Prosti čas, ki ga ima kdo, najbolje uporabi za vzgojo svojih otrok, z dobro vzgojo se največ zasluži; zasluži se svoja lastna sreča in sreča svoji otrok, in to je pač najbolje naložena glavnicica ali kapital.“

Zimska pravljica.

Spisal Vojeslav Molè.

Daleč na severu je živel ob velikem morju kralj. Njegovo kraljestvo je bilo prostrano in bogato, veliki gozdovi so se širili po njem, v primorskih mestih je cvela kupčija, prihajale so ladje od vseh strani in nakupovale in odvažale vsakovrstno blago.

Večji del leta pa je bila v tem kraljestvu zima, sneg je pokrival vsenaokrog polja, gozdove in mesta. In vsakokrat, ko je zapal prvi sneg, je postal kraljev mladi sin žalosten, ogibal se je družbe in ni bil več vesel, dokler ni zopet skopnela snežena odeja in je prišla v deželo pomlad. Hodil je okoli po gozdovih, ali pa posedal ob morskem obrežju. Zbežal bi bil rad iz te zime in odšel kam daleč.

In bilo je nekoč v zimi, ko je naletaval sneg in zagrinjal svet s svojo odejo. Kraljevič je hodil zamišljen po bregu, kar priplove po morju ladja in se ustavi ravno pred njim. Kraljevič se je začudil in je stopil nanjo, da bi si jo ogledal. Nikogar ni bilo na njej. In sedaj je šele videl, da so bila njena jadra srebrna in je bil krov ves pozlačen. In vse je bilo okovano z biseri.

Medtem ni niti opazil, da se je ladja sama obrnila in zopet odplula na širo morje. In ko je videl, da je suha zemlja že daleč za njim, je bilo že prepozno. Ladja je plula z neznansko hitrostjo tri dni in tri noči in med vsem tem časom ni videl kraljevič nikjer nobenega obrežja, niti sonce na sijalo na nebu, vse obzorje so zakrivali temni oblaki.

Šele četrty dan zjutraj je ugledal v daljavi velik gozd, pokrit s snegom. Ladja se je ustavila ob gozdu in kraljevič je izstopil. Komaj je stopil na obrežje in se ozrl na ladjo, že je bila daleč na morju in mu izginila izpred oči.

Obrnil se je proti gozdu in ugledal pred seboj pedenj velikega pritlikavca.

„Kraljevič“, ga je nagovoril. „pojdi po tej poti vedno na desno. Ne obrni se pri nobenem križpotu na levo, sicer greš v svoje pogubljenje.“

Komaj je izrekel te besede, je že izginil.

Kraljevič je postal žalosten. Kam je prišel? Kake čarobne oblasti vladajo nad njim?

Šel je po naznačeni stezi in mislil na svojo usodo. In ko je prišel do prvega križpotja, je bil tako zamišljen, da je pozabil na pritlikavčeve besede in jo je krenil naravnost na levo. Dolgo je hodil, gozd je postajal vedno divjejši in naenkrat je zmanjkalo poti.

Spomnil se je pritlikavčevega opomina in se je obrnil nazaj, a sled v snegu je zginila. Dirjal je na levo in desno, iskal steze, a vse zaman. Vedno gostejše grmičevje ga je obdajalo in moral si je delati pot s svojim mečem. Truden in zmujen je že bil, ko je začel padati mrak na zemljo in le ni jenjalo snežiti. V daljavi je začul tuljenje divjih zverin, volkovi in medvedje so se klatili po gozdu in si iskali plena.

Nastala je noč. Z velikim trudom je lazil naprej. Tu je ugledal v daljavi luč. Zbral je svoje zadnje moči in prišel pred malo kočjo.

Potrkal je.

Odprla mu je mlada, lepa žena in ga pozdravila.

„Dobrodošel, kdorkoli si!“

A komaj je vstopil v hišo, ga je udarila z zlato palico in dejala:

„Zaklet bodi v laboda! Kakor sneg bodi belo tvoje perje. Tvoja boleost naj bo nema, nikomur je ne boš mogel izdati!“

In kraljevič je čutil, kako se mu spreminjajo roke v peruti, kako mu raste vrat, glava se mu manjša. Hoče krikniti, pa ne more. Nem je, nem labod. Zletel bi, dvignil krila, pa jih ne more, v železni kletki je.

In zunaj se mu smeje ona žena. Pa ni več mlada in lepa. Stara je in grda, oči ima vse rdeče in izbuljene, velik zob ji štrli iz ust...

Kraljevič bi bil rad zaplakal, a ni imel glasu. Premišljeval je svojo usodo in si ni vedel pomagati. Kesal se je, da ni poslušal opomina in ni šel po desni stezi, a sedaj je bilo prepozno.

Ko je šla babura spat, je začul naenkrat v zemlji neko škrtanje in praskanje. In kakor da je zrasel iz zemlje, je stal oni mali pritlikavec pred njim.

„Kraljevič“, je zašepetal, „zakaj me nisi ubogal? Glej, kam te je privedla lastna nepremišljenost! Prišel si v roke zlobni čarovnici. In dokler se ne izpremeniš zopet v človeka, bo zunaj na svetu večna zima in sneg ne bo skopnel na poljih in led se ne stopi na rekah. Pomagam ti, a težko bo moje delo!“

Tiho je zažvižgal in naenkrat je bila vsa izba polna majhnih pritlikavcev. Vsak je imel s seboj malo pilo in vsi so se spravili na delo, da bi podpilili težke železne droge v kletkini steni. Pilili so celo noč do jutra, a ko se je začelo svitati, so vsi izginili.

Ko je nastal dan, je prišla čarovnica, in se zlobno nasmejala:

„No, labod moj, kako se ti godi? V kletki je prijetno, kaj? Ni je sile, ki bi te rešila!“

Cel dan je hodila okoli kletke in se mu rogala, a ko je zvečer zaspala, so zopet prišli pritlikavci in pilili celo noč do zore. Tako je minulo devet dni in devet noči; čez dan je moral poslušati kraljevič čarovničino roganje, po noči pa so prihajali k njemu pritlikavci in pridno delali.

In ko so bili deseto noč vsi drogi podpiljeni, so splezali pritlikavci ob vratih drug drugemu na

rame, tako da je prišel eden do kljuke in odprl vrata.

Tedaj je zopet stopil oni, ki je bil opominjal kraljeviča, k njemu in mu dejal:

„Leti odtod proti jugu, in kjer ugledaš kočo ob malem potoku, se ustavi in stopi h koči!“

Pri teh besedah je zginil s svojimi pritlikavci, labod pa je zletel visoko v zrak in letel daleč proti jugu. Letel je vso noč in bil je že svetel dan, ko je uzrl pod sabo malo kočo ob potoku sredi gozda. Spustil se je k tlom in se ustavil. Vse okoli je bilo v snegu, gozd, mali vrtec in koča: in potok je bil ves zamrznjen.

Tu so se odprla kočina vrata in na pragu se je prikazalo krasno kmečko dekle in stopilo k labodu. Pobožala ga je po vratu.

„Ah, labod moj, si vendar prišel!“ ga je ogovorila. „Že sem mislila, da te ne bo!“

Sklonila se je k njemu in ga poljubila — in v tem hipu ni bil več labod, bil je zopet kraljevič. Zahvaliti se ji je hotel in jo je poljubil na belo čelo. In ko jo je poljubil, ni bila več kmečko dekle, bila je kraljična, zlati lasje so se ji vili do do pasu, nad čelom ji je lesketala zlata krona. Snežnobela obleka je bila vsa iz srebra in svile.

Kraljevič je ostrmel in se ozrl okoli. Nič več ni bilo snega naokrog, stal je s kraljičino v lepem vrtu, polnem dehtečih rož; kjer je stala prej kmečka kočica, se je dvigal bogat grad, kjer je bil prej le zamrznjen potok, je sedaj tekla mogočna reka in ob vrtu je stala na valovih ona ladja, ki ga je vozila tri dni in tri noči po morju, in pred njo je bilo vpreženih troje labodov.

„Čudiš se, kraljevič“, je dejala kraljičina. „Bila sem zakleta, kakor ti. Ti si me rešil in v zahvalo sem vsa tvoja in vsi moji zakladi so tvoji!“

„In ti si rešila mene“, je odvrnil on. „In v zahvalo sem tudi jaz ves tvoj. Pojdi z mano in bodi moja kraljica!“

Poljubil jo je na čelo. In stopila sta na ladjo, Labodi so zapluli in po bliskovo je plula ladja mimo gozdov in poljan. Zima je bila izgnila, nebo je bilo jasno in povsod sta zrla rože, same lepe, rdeče rože. Iz reke je prišla ladja v morje in po morju sta se približala kraljevičevemu rodnemu mestu.

Ko se je približala nenavadna ladja s tremi labodi obrežju, se je zbrala ob morju velika množica ljudstva. Z veselim vriskom so pozdravili kraljeviča, o katerem so že mislili, da se je izgubil in kje ubi, in le bolj so bili veseli, ko so izvedli, da je pripeljal s seboj svojo kraljičino.

Po vseh cerkvah so praznično zazvonili in obhajali so veselo svatbo.

Stari kralj je prepustil kraljevanje svojemu sinu, kjer je vladal s svojo kraljico dolgo in srečno. V njegovem kraljestvu je bila večna pomlad, nikdar več se ni vrnila vanj zima.

Poroka pri različnih narodih.

Pri raznih divjaških narodih, pri katerih možje svoje žene kupujejo, obstoji poroka v bistvu v tem, da ženin ali s silo ali na videz ugrabi dekle iz rodne hiše. Temu ropu sledi navadno velika pojedina, katere se vdeležijo vsi sorodniki in znanci. Blagoslavljanje sklenjene zaveze po duhovnikih pojavlja se pri vseh narodih še le na višji stopinji omike.

Pri starih Hebrejcih so sklepali zakon stariši ali bližji sorodniki, čestokrat v odsotnosti ženina ali neveste. Ženin je moral plačevati nevestinemu očetu kupnino, katero so revni morali odslužiti z večletnim hlapčevanjem (n. pr. Jakob.) Ženitna pogodba se je sklepala ustmeno pred pričami; še le po povratku iz babilonske sužnosti delale so se pismene pogodbe. Na dan poroke je odpeljal ženin nevesto popolnoma zagrnjeno na svoj dom, kjer se je obhajala svatba. V časih po Kristusu je bil zakon še le sklenjen, ko je ženin pod poročnim nebom nataknil nevesti prstan z besedami: „S tem prstanom si mi posvečena (kot žena) po postavi Mojzesovi in Izraelovi“.

Pri starih Grkih ovenčala sta se ženin in nevesta na dan poroke s cveticami in trakovi. Na večer je prišel ženin po nevesio na njen dom ter jo odpeljal na vozu, v katerega sta bila vpre-

žena dva vola. Deklice, ki so nosile rešeto in kolovrat, so šle v sprevedu; nevesta sama je držala v rokah posodico ječmena, znak, da donese kruha k hiši. Pri vstopu v ženino hišo obsuli so prijatelji novoporočena s figami in drugim sadjem v znamenje prihodnjega blagostanja. Nato se je slovesno sežgala svora nevestinega voza, češ, da nevesta ne bode mislila na vrnitev k starišem. Pojedina s petjem in godbo je celo slavnost končala.

Znamenito je, da so Špartanci moškim pred 30. in ženskam pred 20. letom zabranili zakon.

Pri starih Rimljanih je nevesta dan pred poroko odložila svojo deviško obleko ter jo darovala boginji deviške sreče. Na dan poroke je oblekla obleko zakonskih žen, se opasala z volnenim pasom in si zakrila obraz z rumenim pajčolanom. Darovalo se je bogovom zakona, v prvi vrsti boginji Junoi in na to je odvedel ženin nevesto na svoj dom, spremljan od bakljonoscev. Na ženinovem domu vprašali so nevesto, kdo je. Ona je ogovorila, obrnjena k ženinu: „Kjer si Ti gospodar, tam bom jaz gospodinja“, ter ovila okoli podbojev hišnih vrat volnen trak. Sedaj so nevesto vzdignili in jo nesli čez prag, ter ji stoječi na ovčji koži izročili hišne ključe. Samoobsebi umevno je tudi pri Rimljanih zaključila celo slavnost pojedina z godbo, plesom in petjem.

Pri starih Germanih je bil zakon pod 20. letom in zakon med sorodniki strogo zabranjen. Pri njih je bila glavna stvar zaroka, pri kateri je ženin nevesti izročil kako darilo, katero je v poznejših časih nadomestil prstan. Ostanek te šege najdemo še dandanes pri Angležih, pri katerih daje samo ženin nevesti zaročni prstan.

Zaroko se je sklepalo pri Germanih v pričo štirih mož, ter se je končala s tem, da so ženina in nevesto peljali trikrat okoli domačega ognjišča. Nekaj časa po tej zaroki je odvedel ženin svojo nevesto na svoj dom v spremstvu sorodnikov, prepevajočih ženitovanjske pesmi.

Enake obrede imeli so tudi naši pradedje, pri katerih je ženinov prijatelj odvedel s cvetjem okrašeno nevesto na ženinov dom, kjer so sprejeli nevestin voz z vodo in bakljami ter so jo z raznimi obredi odvedli v hišo. Po zmagi krščanstva upeljali so se pri poroki cerkveni obredi, ki obstoje v bistvu nespremenjeni še dandanes.

Pri prvih kristjanih so šle neveste brez venca k poroki, ker so ga smatrali kot pogansko šego in še le v 4. stoletju po Kristusu se je nevestin venec zopet udomačil. Zakonski prstani so se uvedli še le v 10. stoletju.

Dandanes so se nekateri starodavni običaji pri ženitvah ohranili deloma le še na deželi, dočim jih po mestih ne najdemo več.

Razne novosti.

Sejm z dekleti v Kazanu. Med Tatari vlada strašna beda. Da se ognejo preteče lakote, poslužili so se zopet sredstva, ki je bilo že v starih časih v navadi, otvorili so v Kazanu sejm z dekleti. Stariši vlačijo svoje hčere, največkrat deklice od 12-15 let stare, v mesto na prodaj. Cena je okoli 150 rubljev. V Kazan se je pripeljalo mnogo turških in kavkaških agentov, ki kupujejo deklice za javne hiše in za harem, Bajse se je prodalo že 200 deklet. Ruska policija, ki dosedaj ni posegla vmes, se je jela brigati za to stvar, da omeji trgovino s človeškim blagom.

Vezuv. Kakor javljajo iz Napolja, je Vezuv zopet začel delovati. V Napolju samem pada dež drobnega pepela, drugod pada debelejši.

Pasje meso. Radi pomanjkanja mesa se koljejo na Nemškem psi. Leta 1905. zaklali so 6158 psov. Letos bo število še večje, ker se je meso že priljubilo.

Na Ruskem trpi lakoto, kakor je izračunal poseben odbor, 60 milijonov ljudi.

Cesarske vojaške vaje se prihodnje leto, kakor so sporoča, ne bodo vršile.

Pozor! Času primerna knjiga. V zalogi tiskarja Iv. Pr. Lampreta v Kranju izide prihodnje dni poljudno spisana brošura o „novem državnozbornem volilnem redu“, s statičnimi tabelami ter zemljevidom volilnih okrajev na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem in člankom o

določbah za varnost volilne in zborovalne prostosti. Knjižica bo stala 70 vinarjev in se naroči že sedaj lahko pri založniku ali v domačih knjigo-tržnicah.

Vsem cenjenim odjemalcem voščim

**srečno in veselo
novo leto.**

Obenem se zahvaljujem ob koncu leta vsem onim, ki so vsled svojega rodoljubja z agitacijo in posetom pripomogli do procvita mojega narodnega podjetja ter se priporočam tudi v bodoče v blagohotno naklonjenost.

JOSIP STELCER & mesar.

Poskusite
in priporočite
izdelke

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

**Veselo
novo leto**

Želim vsem cenjenim odjemalcem s toplo prošnjo, da mi še v tem letu skažejo v toliki meri zaupanje kakor v preteklem in jaz se bodem potrudil, kar je v mojih močeh, da bode vsakdo vedno strogo solidno postrežen s svežim blagom in nizkimi cenami.

R. Stermecki,
manufakturna in
modna trgovina v Celju

Otvoritev!

P. n. slavnemu občinstvu usojam si uljudno naznanjati, da bode na Silvestrov večer slovesna **otvoritev** mojega novozidanega, lepo urejenega **salona.**

Z odličnim spoštovanjem priporočam za za mnogobrojen obisk

Janko Forte
posestnik, gostilničar in mesar
v Trbovljah na Vodl.

Prilicno

150-200 lepih ravnih hrastov

15—20 metrov dolgih na rasti, prodaja

Jože Ogorevc,
Mali vrh pri Brežicah.

3-3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

prilicno

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah

Štampilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše.

Albumi za slike, dopisnice in poezije. 8

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

Kletarsko društvo v Ormožu

vpisana zadruga z omejeno zavezo

prilicno svojo veliko zalogo

pristnega ljutomerčana

iz najboljših vinogradov ormoško-ljutomerskih goric.

5-2 Pošilja se od 56 litrov naprej. (22)

Cene nizke.

Vzorci zastonj in franko.

Naznanilo.

Občinski odbor je v svoji seji dne 4. listopada sklenil, da bode dal občinsko hišo po dražbi dne 2. prosinca 1907 v najem; hiša obstoji iz dveh sob, kuhinje, kleti in vrta.

Kdor bi želel hišo vzeti v najem, naj se oglasi na lieu mesta 2. jan. 1907.

Kapele, dne 1. grudna 1906.

And. Požar,

župan.

3-3

Kupujte narodni kolek!

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da bočem od sedaj naprej

dalmatinsko črno in opol-vino

10-9

katero se je tukaj že tako priljubilo, prodajal tudi na veliko od 56 litrov naprej po nizki ceni.

Vino kupujem izključno le na mestu v Dalmaciji in morem raditega jamčiti za čisto naravno blago in ga tudi najbolje priporočati vsem boleham, slabokrenim ter esem od kake boleznj okrecajočim; tako tudi gostilničarjem. — Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom. Blago imam solidno, cene zmerno, postrežbo točno.

Josip Cizel na Polzeli (Štajersko).

Rafko Salmič, Celje, Narodni dom

prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatino, srebrnino, optičnimi predmeti.

Jedilne obrave, nastavki itd.

Bogata zaloga daril za Božič in Novo leto.

Za vsako delo, kakor tudi, za pristnost blaga jamčim, pismeno.

Zahtevajte moj cenik,

kateri se razpošilja zastonj in poštne prosto!

Prosim, oglejte si mojo božično izložbo in zalogo.

Različne tehtnice.

Izdelujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic.

Štedilna ognjišča,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in priprosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

Vsakovrstne vodovode,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravlični vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

Prevzamem popolno

napravo kopališč,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnjice, ravne ali okrogle.

Vsakovrstne železne ograje

za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavo strel vodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah. = Svoji k svojim!

9-9

Priporočam se za obilno naročbo

IVAN REBEK

stavbeni in umetniški inženir

Celje, Poljske ulice 14.